

УПУТСТВО ЗА ПРИМЕНУ ОДРЕДАБА ЗАКОНА О ОГРАНИЧАВАЊУ РАСПОЛАГАЊА ИМОВИНОМ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА ТЕРОРИЗМА И ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА СПРЕЧАВАЊЕМ ФИНАНСИРАЊА ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ

Увод

Ове смернице се издају са намером да се упозоре и помогне обвезницима и надзорним органима из Закона о спречавању прања новца и финансирању тероризма, у препознавању, откривању и спречавању финансирања ширења оружја за масовно уништење.

Кад је реч о поменутиим обвезницима из претходног става, онда се пре свега мисли на обвезнике из финансијског сектора, а нарочито се то односи на банкарски сектор, који се посебно може препознати као рањив, а самим тим и ризичан у финансирању ширења оружја за масовно уништење. Наравно, овим се не умањује степен обазривости и предузимања превентивних радњи осталих обвезника из финансијског и нефинансијског сектора, уколико ширење оружја и финансирање оружја за масовно уништење сеже до укључења тих сектора у производним, трговинским, услужним и финансијским активностима.

Исто тако, смернице, као вид упутства, треба да допринесу информисању шире јавности о значају предузимања превентивних радњи и мера у препознавању, откривању и спречавању финансирања ширења оружја за масовно уништење.

Такође, смернице имају за циљ да помогну обвезницима да боље, квалитетније, и адекватније ускладе и примене законске прописе у делу доношења одговарајућих политика и процедура.

САДРЖАЈ СМЕРНИЦА

Садржајно, ове смернице имају за циљ да укажу на следеће:

- 1. Шта је ширење наоружања за масовно уништење?**
- 2. Шта је финансирање ширења оружја за масовно уништење?**
- 3. Која међународна обавеза регулише ширење и финансирање ширења оружја за масовно уништење?**
- 4. Финансијске мере, и на које потешкоће могу обвезници наићи у вези са идентификацијом у циљу спречавања финансирања ширења оружја за масовно уништење?**
- 5. На које процене ризика и мере треба обратити пажњу у откривању и спречавању финансирања ширења оружја за масовно уништење?**

6. Листе означених лица и поступак за означавање лица која се доводе у везу са ширењем оружја за масовно уништење.
7. Начин обавештавања Управе за спречавање прања новца у случају пријаве сумње која указује на активности финансирања ширења оружја за масовно уништење.
8. Индикатори за препознавање финансирања ширења оружја за масовно уништење.

1. ШТА ЈЕ ШИРЕЊЕ НАОРУЖАЊА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ?

1. Ширење наоружања за масовно уништење је развој, производња, стицање, поседовање, складиштење, испорука, пружање брокерских услуга, претовар, транспорт и трансфер оружја за масовно уништење, као и средстава за његово преношење.

У ширем смислу, то се односи на нуклеарно, хемијско или биолошко оружје. То по себи подразумева технологију, робу, компјутерске програме, услуге или пружање стручних експертиза.

2. ШТА ЈЕ ФИНАНСИРАЊЕ ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ?

2. Финансирање ширења оружја за масовно уништење односи се на све радње обезбеђивања финансијских средстава или радње пружања финансијских услуга које су усмерене, у целости или делимично, на развој, производњу, стицање, поседовање, складиштење, испоруку, пружање брокерских услуга, претовар, транспорт и трансфер оружја за масовно уништење, као и средстава за његово преношење.

3. КОЈА МЕЂУНАРОДНА ОБАВЕЗА РЕГУЛИШЕ ШИРЕЊЕ И ФИНАНСИРАЊЕ ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ?

3. Резолуција Савета Безбедности Уједињених Нација 1540 (2004) о спречавању незаконите производње и ширења оружја за масовно уништење нуклеарног, хемијског и биолошког оружја, као и њихов начин преношења – испоруке, као и све резолуције које из ње проистичу (као што су 1673,1810,1977,2325).

Резолуција Савета Безбедности Уједињених Нација 1718 (2006) која се односи на Демократску Републику Кореју, као и све резолуције које из ње проистичу (као што су 1874,2087,2094,2270,2321,2356,2371,2375,2397).

Резолуција Савета Безбедности Уједињених Нација 2231 (2015) која се односи на Исламску Републику Иран.

Смернице се односе и на све предстојеће резолуције које ће се односити на спречавање финансирања ширења оружја за масовно уништење.

4. ФИНАНСИЈСКЕ МЕРЕ, И НА КОЈЕ ПОТЕШКОЋЕ МОГУ ОБВЕЗНИЦИ НАИЋИ У ВЕЗИ СА ИДЕНТИФИКАЦИЈОМ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА ФИНАНСИРАЊА ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ?

4. Финансијске мере које би требало предузимати у смислу ефективне превенције и борбе, темеље се на спознаји да ширење оружја за масовно уништење, подлеже и пролази производно - трговинском процесу, има контролни поступак, што следствено томе за последицу има низ пратећих докумената, а посебно битна су трговинска документа која служе као основ за финансијске трансакције на основу којих се врши плаћање технологије, робе, компјутерских услуга и услуга пружања стручних експертиза. То подразумева да финансијске институције (пре свега банке) извршавају налоге плаћања за настале пословне активности, те из тог разлога требало би да имају на уму „посебну пажњу“ за странке које би могле бити умешане у активности ширења оружја за масовно уништење. Не треба занемарити ни остала релевантна документа на основу којих се могу одобравати и спроводити пројектна финансирања, кредитни аранжмани, осигурања и остале правно – финансијске радње.

Потешкоће у идентификацији финансирања ширења оружја за масовно уништење са којима се могу сусрести обвезници:

- Може се десити да странка финансијске институције (обично банке) има растући тренд купопродаје извесне робе (опрема, материјали) који је у супротности са производно – пословном политиком, а поготово дилема настаје ако се ради о робама двоструке намене која се може користити у мирнодобске и војне сврхе. По обичају такве робе се тешко идентификују, захтевају стручна знања и обично се описују у трговинским документима на уобичајен начин – једнозначно, а има вишеструку намену (рецимо, „пумпа“, „нитроглицерин“).
- Мрежа трговања је обично сложено структурирана, јер се ради о осетљиво - проблематичној роби при чему се затиру трагови извора робе, фалсификује документација, стварних учесника у послу. Исто тако и финансијски ток који прати пословање има задатак да прикрије стварне налогодавце и кориснике новчаних средстава преко доминиције параван и фиктивних фирми за које се тешко утврђује стварни власник.
- Могуће је сусрести се са потпуно легалним изворима новчаних средстава којима се врши плаћање оружја за масовно наоружање, али зато је могућ цео замршен ланац посредовања отпреме робе до крајње „спорних и непознатих“ учесника у послу (добављач и купац –корисник).
- Постоји реална ситуација да „потпуно чисте“ фирме и појединци физичка лица буду комплетно ангажована у пословима са оружјем за масовно уништење, што се обично компензује високим провизијама, а све то може

довести до отежане идентификације стварне сврхе и намене посла, као и учесника у послу.

5. НА КОЈЕ ПРОЦЕНЕ РИЗИКА И МЕРЕ ТРЕБА ОБРАТИТИ ПАЖЊУ У ОТКРИВАЊУ И СПРЕЧАВАЊУ ФИНАНСИРАЊА ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ?

Процена и анализа ризика на које треба да обратe пажњу обвезници (поготово финансијске институције – банке):

Географски ризик земље:

Земље из које долази роба за производњу и ширење наоружања, поготово из земаља које су означене санкцијама или указује порекло из тих земаља;
Земље које не примењују стандарде ФАТФ, или их недовољно примењују у борби и превенцији против прања новца и финансирања тероризма;

Ризик странке:

Обратити пажњу ако је странка укључена у ланац снабдевања опремом и осталим производима који могу указати да се ради о оружју за масовно уништење, купопродају робе, поготово робе двоструке намене (мирнодопске и војне) која се може подвести за намену за оружје за масовно уништење или војне намене, као и пажња везана за војно - истрживачке активности, а поготово, ако та веза постоји са високо ризичним земљама (јурисдикцијама) које се баве производњом или прометом оружја за масовно уништење.

Ризик производа и услуга:

Повећан ризик код испорука робе и услуга поготово ако потичу из земаља које су на режиму санкција или јурисдикција (земаља) вишег ризика за ширење оружја за масовно наоружање;

Трансакције разних услуга (заступања, провизије, атести, пројектна документација, пројектно финансирање итд.), те активности осигурања које се повезују са земљама вишег ризика за ширење оружја за масовно наоружање, као и то, да указују да се ради о пословима ширења и финансирања оружја за масовно уништење;

Испоруке осетљивих производа (робе), нарочито оних које могу имати двоструку намену (мирнодопско – војну), и нарочито осетљивих за могућу производњу оружја за масовно уништење;

Предузимање мера/пажње:

- Предузети појачане радње и мере за високо ризичне трансакције и учеснике у трансакцијама;
Ово је у надлежности обвезника, и у складу је са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма, који су у обавези да усвоје и појачају радње и мере за странке, уколико се укаже потреба за тим на основу познавања и праћења странке и примене анализе ризика.
- Појачати пажњу на трговинске трансакције и пратеће активности везане за пословне активности за које се може претпоставити да указују на потенцијалну производњу или пружање услуга за ширења оружја за масовно уништење (производи и остало што прати финализацију производа, осигурање, кредитирање, а уочава се кроз доступну финансијску и осталу расположиву документацију);

6. ЛИСТА ОЗНАЧЕНИХ ЛИЦА И ПОСТУПАК ЗА ОЗНАЧАВАЊЕ ЛИЦА КОЈА СЕ ДОВОДЕ У ВЕЗУ СА ШИРЕЊЕМ ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ

Листа означених лица

Листа означених лица Савета безбедности Уједињених нација и других међународних организација у којима је Република Србија члан

„Означено лице” је физичко лице, правно лице, као и група или удружење, регистровано или нерегистровано, које је означено и стављено на листу терориста, терористичких организација или финансијера терориста, као и на листу лица која се доводе у везу са ширењем оружја за масовно уништење и посебним листама на основу: одговарајућих резолуција Савета безбедности Уједињених нација или аката међународних организација чији је држава члан, предлога надлежних државних органа или на основу образложеног захтева стране државе.

Означено лице јесте и свако физичко и правно лице које се, у смислу овог закона, доводи у везу са ширењем оружја за масовно уништење.

Физичка или правна лица која су у вези са означеним лицима и која поступају у име или по налогу означених лица или су на други начин контролисана од стране означених лица, могу бити чланови уже породице означених лица (брачни или ванбрачни партнер, родитељи, браћа и сестре, деца, усвојена деца и пасторчад, и њихови брачни или ванбрачни партнери), физичка и правна лица која имају пословне односе са означеним лицима и на која означена лица посредно или непосредно имају доминантан утицај на

вођење послова и доношење одлука, као и друга физичка и правна лица која са означеним лицима имају интересни однос.

Листа означених лица се налази на сајту Управе за спречавање прања новца:

www.apml.gov.rs, на страници сајта, под насловом „Финансирање тероризма“

Одељак:

Спречавање финансирања ширења оружја за масовно уништење

Консолидована листа санкција СБ УН

<https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/un-sc-consolidated-list>

Листа на основу Резолуције СБ УН 1718 (2006) - Северна Кореја

<https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/1718/materials>

Листа на основу Резолуције СБ УН 2231 (2015) - Иран

<http://www.un.org/en/sc/2231/list.shtml>

7. НАЧИН ОБАВЕШТАВАЊА УПРАВЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА У СЛУЧАЈУ ПРИЈАВЕ СУМЊЕ КОЈА УКАЗУЈЕ НА АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ

У случају препознавања сумњивих активности које указују да се ради о финансирању ширења оружја за масовно уништење и лица са листе означених лица (изнето у тачки б.) обвезници из Закона о спречавању прања новца, као и сви остали грађани, приватне и јавне институције информације са таквим садржајем прослеђују на адресу: uprava@apml.gov.rs

У складу са Законом, Управа без одлагања о свакој промени на листи означених лица СБ УН-а, на својој интернет презентацији, обавештава лица која су дужна да примењују радње и мере за спречавање ширења оружја за масовно уништење.

На интернет презентацији Управе такође постоји и претраживач листе означених лица СБ УН-а (<http://www.unsearch.apml.gov.rs/>). Претраживач омогућава свим заинтересованим физичким и правним лицима да брзо и једноставно провере да ли имају контакте, односно пословну сарадњу са поменутом категоријом лица, у циљу благовремене примене мера и радњи прописаних Законом.

Развијањем оваквог информатичког алата омогућено је директно претраживање листа означених лица Савета безбедности УН које се односе на Резолуцију 1267 (1999), 1989 (2011) и 2253 (2015) у вези са ИСИЛ-ом, Ал-Каидом и повезаним физичким лицима, групама лица, привредним и другим субјектима, **Резолуцију 1718 (2006) и резолуцијама**

наследницама у вези са ДНР Корејом, као и Резолуцију 1988 (2011) у вези са Талибанима и повезаним физичким лицима, групама лица, привредним и другим субјектима.

Сам претраживач је конципиран на начин да сва заинтересована физичка и правна лица могу уношењем бар једног податка који поседују да провере да ли имају контакте са означеним лицем. Истовремено, лице које врши претрагу мора да изабере којој групи корисника припада (банке, осигуравајућа друштва, адвокати, нотари, НПО, задужбине...). Уколико је задат широк спектар претраге, претраживач ће као резултат приказати сва лица која спадају у задату претрагу (нпр. сва лица са тим именом и сл), при чему се истовремено приказују и сви доступни подаци за конкретна лица (име, презиме и надимак, датум рођења, држава порекла, датум стављања на листу означених лица, којом резолуцијом је обухваћен).

Подаци о означеним лицима свакодневно се аутоматски преузимају из базе релевантних УН листа санкција, што омогућава тачне и благовремене резултате приликом коришћења претраживача.

Управа за спречавање прања такође има потписан споразум где је дефинисана сарадња и размена информација из ове области са Привредном комором Србије (ПКС), на чијем сајту се могу пронаћи на страници „привредне вести“, линк веза листе означених лица, као и корисне информације у вези са спречавањем ширења оружја за масовно уништење, са циљем о намери подизања свести код свих учесника у спречавању ширења оружја за масовно уништење, и у том смислу благовременог поступања, како би се спречиле евентуалне последице и јачање делотворности система. Са истим циљем обавешена су и пословна удружења финансијског и нефинансијског сектора, а која брину о интересима обвезника из Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

8.ИНДИКАТОРИ ЗА ПОТЕНЦИЈАЛНО ПРЕПОЗНАВАЊЕ ФИНАНСИРАЊА ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊА

У циљу што бољег препознавања потенцијалних сумњи у финансирање ширења оружја за масовно уништење доле у наставку наводимо индикаторе који могу олакшати препознавање и подићи „обазривост“ у аналитичком поступку од стране обвезника по Закону о спречавању прања новца и финансирања тероризма (ЗСПНФТ).

Прва група индикатора је ближе одређена и може се рећи да су то „Red Flag“ индикатори, или боље речено индикатори „посебне пажње“ и груписани су на основу параметара који се препознају у финансијско –трговинској документацији (странка, трансакција –налози за плаћање, земље порекла робе и отпреме из земаља са спорном јурисдикцијом ,остало).

Такође, наведена је и листа индикатора коју препоручује ФАТФ (FATF/Међународно тело које се бави против прања новца и доноси међународне стандарде превенције и борбе), као

шира листа индикатора, која је упућујућа за препознавање потенцијалних сумњи у финансирање ширења оружја за масовно уништење. Листа индикатора је преузета из документа под називом „Смернице за спречавање финансирања ширења оружја за масовно уништење“ („FATF Guidance on counter proliferation financing“).

ИНДИКАТОРИ ПОСЕБНЕ ПАЖЊЕ („RED FLAG“) КОЈИ СЕ ВЕЖУ ЗА:

СТРАНКА

- Странка или њени пословни партнери се налази(е) на листи означених лица Савета безбедности Уједињених нација и других међународних организација у којима је Република Србија члан;
- Пословне активности странке нису у складу са уобичајеним пословним профилем, а поготово ако се ради о пословима (потенцијалној роби или услугама) који указују на оружје за масовно уништење;
- Странка се бави снабдевањем или испоруком као и купо – продајом робе двоструке намене (мирнодопске – војне) могуће за производњу и ширење оружја за масовно уништење, а поготово ако се порекло робе веже за јурисдикције (земље) означене под сумњом за производњу и ширење оружја за масовно уништење;
- Странка се бави војним пословима или истраживањем и повезана је у свом раду са јурисдикцијама (земљама) осумњиченим за производњу и ширење оружја за масовно уништење;
- Познавање странке је прилично „нејасно, неодређено, непрецизно“ као и отежано препознавање крајњег корисника робе и услуга, те се често на захтеве не доставља одговор или одбија сарадња;
- Странка, а обично нова странка захтева или се распитује за сложеније финансијске инструменте плаћања, као што су акредитиви (одложено плаћање, преносиви), а да при том још нема или је у поступку отварања пословног рачуна, тачније пословне сарадње;
- Странка користи сложене облике плаћања и прикривања тока новца – користе се сложенији сложени инструменти плаћања, као што су акредитиви (layered letters of credit) где су у шему испорука и плаћања укључене фиктивне компаније обично регистроване на оф шор дестинацијама које имају улогу посредника, брокера.

ТРАНСАКЦИЈЕ

- Трансакције у вези са робама двоструке намене (мирнодопске и војне), могуће за производњу и ширење оружја за масовно уништење, или војну употребу, при чему се сумња да иза трансакције не постоји легалност у пословима са робама двоструке намене;

- Трансакције физичких или правних лица повезане са јурисдикцијама (земље) означене под сумњом за производњу и ширење оружја за масовно уништење;
- Трансакције које врше између компанија, посредника при чему се закључује да иза њих стоје иста руководећа лица или власници са циљем да се прикрију стварни учесници у послу и трансакцијама;
- Трансакције које се извршавају корисницима у земљама које по својој логици не могу производити, извозити, увозити робу за коју се предпоставља да може бити двоструке намене или за производњу или ширење оружја за масовно уништење;

ЈУРИСДИКЦИЈА / ОСТАЛО - ВЕЗАНО ЗА ТРГОВИНУ И ФИНАНСИЈЕ (ПЛАЋАЊЕ РОБЕ, ТРГОВИНСКУ ДОКУМЕНТАЦИЈУ, ПРОЈЕКТНО ФИНАНСИРАЊЕ, КРЕДИТИ)

- Земље које не примењују стандарде ФАТФ, или их недовољно примењују у борби и превенцији против прања новца и финансирања тероризма;
- Земље које сарађују са земљама које су у режиму санкција УН у вези са ширењем оружја за масовно уништење;
- Намерно убацивање и учешће трећих земаља, посредника у ланцу снабдевања робе, а поготово двоструке намене за које се може предпоставити да се могу користити за оружје масовног уништења или војне сврхе;
- Земље чија индустрија знатно производи, презентује и тргује: Робама двоструке намене (мирнодопско – војна) или војне намене, као и оружја за масовно уништење;
- Непознат крајњи корисник робе за коју се може предпоставити да служи за ширење оружја за масовно уништење;
- Документа која прате робу не одговарају веродостојном стању (истинитом) за декларисану вредност робе, фактуре (увећане – умањене цене), робне листе, шпедитерске услуге, а нарочито се то односи на финансијску документацију;
- Сложено пројектно финансирање и кредитни аранжмани, из чега се наслућује „замршена и сложена структура“ пословања, те учесника у послу, при чему се тешко препознаје разграничење између оперативних учесника и крајњих корисника;
- Значајно учешће посредника у трансферу робе и финансијским операцијама када је реч о робама двоструке намене или робе за коју се може предпоставити да се ради о роби намењеној за производњу и ширење за масовно уништење;
- Подаци у налозима за плаћање кориснику новчаних средстава нису у складу са подацима из расположиве документације (царинска декларација, фактуре, робна листа), односно налог (упутство) за плаћање садржи неубичајене ставке или описе, што значајно одступа или је у супротности са стварним циљем (наменом);

ФАТФ (FATF) ЛИСТА ИНДИКАТОРА

АНЕКС А: СИТУАЦИЈЕ КОЈЕ УКАЗУЈУ НА МОГУЋЕ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ

1. *Типологије ФАТФ о финансирању ширења оружја за масовно уништење* од 2008. године, а објављене у смерницама ФАТФ, фебруара 2018. Године (FATF Guidance on counter proliferation financing, february 2018), представља основу која треба да помогне јавном и приватном сектору у разумевању претњи и ситуација у којима клијенти, трансакције и друге активности по рачуну могу да буду укључени у финансирање ширења оружја за масовно уништење (у даљем тексту: пролиферација). Од тада су финансијери пролиферације разрадили савршеније мреже за сакривање таквих активности. Неке од последњих техника за избегавање примене циљаних финансијских санкција за пролиферацију евидентиране су у извештајима које подноси Панел експерата (UN Panel of Experts - PoE) релевантним комитетима Савета безбедности Уједињених нација (у даљем тексту: СБУН) или комитетима за конкретне резолуције СБУН.

2. Поред типологија ФАТФ и извештаја Панела експерата УН, националне власти и академске установе утврдили су изванредан број доле наведених ситуација које могу указивати на могуће активности финансирања пролиферације. Међутим, информације које се налазе у овом анексу нису једине које указују могуће финансирање пролиферације - активности финансирања пролиферације могу имати иста обележја са активностима прања новца (нарочито прања новца кроз трговину) и финансирања тероризма.

А. Елементи који могу указати на финансирање пролиферације

(а) Индикатори могућег финансирања пролиферације из Анекса 1 уз *Типологије финансирања пролиферације ФАТФ из 2008.* (са ажурираним редоследом)

(i) У трансакцији учествује физичко или правно лице у страни држави која је спорна са становишта учешћа у пролиферацији.

(ii) У трансакцији учествује физичко или правно лице у страни држави која је спорна са становишта њеног учешћа у преусмеравању (diversion).

(iii) Клијент или лице са којим постоји пословни однос или његова адреса сличан је лицу које се налази на јавно доступним листама „блокираних лица“ (“denied persons”) или је евидентиран да је кршио одредбе које се односе на контролу извоза.

(iv) Активност клијента не одговара пословном профилу клијента или информације о крајњем кориснику не одговарају пословном профилу крајњег корисника.

(v) Шпедитерска фирма је наведена као коначно одредиште неког производа.

(vi) Поруцбеницу за робу издају фирме или лица из страних држава а не из државе наведеног крајњег корисника.

(vii) Трансакција подразумева испоруку робе која не одговара технолошком нивоу државе у коју се испоручује (нпр. опрема за производњу полупроводника се испоручује у државу која нема електронску индустрију).

(viii) У трансакцији учествују могуће *shell* компаније (нпр. компаније немају висок степен капитализације или има друга обележја *shell* компаније).

(ix) У трансакцији се уочава повезаност између заступника компанија које врше размену робе, тј. исти су власници или менаџмент.

(x) Заобилазни путеви испоруке (евентуално) односно заобилазни путеви финансијске трансакције.

(xi) Посао финансирања трговине предвиђа пут испоруке (евентуално) кроз државу са slabим прописима у области контроле извоза или slabом применом прописа у области контроле извоза.

(xii) У трансакцији учествују физичка или правна лица (нарочито привредна друштва која се баве трговином) која се налазе у државама са slabим законима у области контроле извоза или slabом применом закона у области контроле извоза.

(xiii) Трансакција подразумева испоруку робе на начин који не одговара уобичајеним географским обрасцима трговине (нпр. да ли конкретна држава обично извози/увози дату врсту робе?).

(xiv) У трансакцији учествују финансијске институције за које се зна да имају недостатке у својим системима контроле у области спречавања прања новца и финансирања тероризма и/или су пословно настањене у државама са slabим прописима у области контроле извоза односно slabом применом прописа у области контроле извоза.

(xv) На основу документације прибављене у трансакцији, декларисана вредност испоруке је очигледно умањена у односу на трошак испоруке.

(xvi) Информације у трговинским документима не подударају се са финансијским токовима, нпр. Имена, називи компанија, адресе, одредиште, итд.

(xvii) Обрасци активности у електронским трансферима није уобичајен или нема јасну сврху.

(xviii) Клијент не даје јасне/потпуне информације и нерадо даје додатне информације у случају њиховог тражења.

(xix) Нови клијент тражи посао са акредитивом за време чекања на одобрење новог рачуна.

(xx) Давање инструкција за електронски трансфер или плаћање од стране лица која нису наведена на оригиналном акредитиву или другој документацији односно тим лицима.

Б. Додатни потенцијални индикатори активности чији је циљ заобилажење система санкција који се наводе у другим извештајима (нпр. извештаји Панела експерата УН, академским истраживањима)

(i) Појава предмета који су предмет контроле у оквиру система контроле извоза у контексту спречавања ширења оружја за масовно уништење односно националних система контроле.

(ii) Појава лица су у вези са државом која је спорна са становишта пролиферације (нпр. двоструки држављанин), и/или се бави сложеном опремом за шта нема стручни основ (стручно искуство).

(iii) Коришћење готовине или драгоцених метала (нпр. злата) у размени индустријске робе.

(iv) Учешће малог привредника, друштва за заступање или посредовање који често врши делатност која не одговара њиховој уобичајеној делатности.

(v) Клијент или лице са којим постоји пословни однос који је регистрован као (комерцијални) привредни субјект чије трансакције упућују на то да функционишу као фирма за трансфер новца.

(vi) Трансакције између компанија на основу „ledger“ аранжмана (кроз пословне књиге) који унапред заобилазе потребу за међународним финансијским трансакцијама.

(vii) Клијенти или лица која учествују у трансакцији су међусобно повезани (нпр. имају исту физичку адресу, IP адресу или број телефона, или су им активности координисане).

(viii) Укљученост универзитета који се налази у држави која је спорна са становишта пролиферације.

(ix) Опис робе којом се тргује или финансијске документације је неспецифичан, неуверљив или наводи на погрешан закључак.

(x) Доказ да су документа или друге изјаве (нпр. у вези са испоруком, царином или плаћањем) лажне или кривотворене.

(xi) Коришћење личног рачуна за куповину индустријске робе.